

3. חיסכון מס, הימנעות ממס והשתמטות ממס

תוכן עניינים מקוצר

69.....	3. חיסכון מס, הימנעות ממס והשתמטות ממס	3.
71.....	3.1 מבוא	
71.....	3.2 חיסכון מס (Tax Saving)	
	3.3 הימנעות ממס (Tax Avoidance)	
73.....	והשתמטות ממס (Tax Evasion)	

אמנות מס, כרך ב': אלתר, כליף, בר אור, ליבוביץ

3. חיסכון מס, הימנעות ממס והשתמטות ממס

3.1 מבוא

בבואנו לדון בלגיטימיות תכנון מס פלוני, והאפשרות שתכנון זה ייחשב כעיסקה מלאכותית, יש להתעכב ראשית על ההבחנה בין שלושת המושגים הבאים:

1. חיסכון מס - Tax Saving ;
 2. הימנעות ממס - Tax Avoidance ;
 3. השתמטות ממס - Tax Evasion ;
- להלן ננסה לעמוד על משמעותם של מושגים אלו אחד לאחד, וההבחנה ביניהם:

3.2 חיסכון מס (Tax Saving)

בין המושג "חיסכון מס" ("Tax Saving")⁶⁹ למושג תכנון מס ("Tax Planning") קיים הבדל בסיסי ביותר. תכנון מס מוגבל בהוראות ודוקטרינות אנטי תכנוניות. חיסכון מס, מנגד, אינו מוגבל בהוראות ודוקטרינות מסוג זה. הצד השווה בין חיסכון מס לתכנון מס הינו הקטנת נטל המס. אולם, קיים שוני יסודי בין השניים. במסגרת תכנון מס, מאמץ הנישום אופציה אחת מתוך ספקטרום של אופציות לדרך פעולה. כל אחת ואחת מדרכי פעולה אלו תובילנה את הנישום לתוצאה זהה במישור הפעולה. מנגד, במישור המס אשר יוטל על הנישום, קיים שוני בתוצאת המס אשר תושג בדרך פעולה אחת לעומת האחרת.

טול לדוגמה, קבוצת נישומים עצמאיים, המקימים חברה המספקת שירותי ניהול. שירותי הניהול ניתנים לאותם עסקים שנוהלו על-ידם עד עתה כעצמאיים. לאחר הקמת החברה נכנסו הנישומים לסטטוס של עובדים שכירים. את משכורתם הם מושכים עתה מן החברה ולא ישירות מהעסק אותו הם ממשיכים לנהל בפועל. בנוסף, כבעלי מניות, הם יכולים למשוך כספים גם בדרך של חלוקת דיבידנד.

כפי שניתן להבין, במישור מתווה הפעולה העסקי לא שינתה הקמת החברה דבר. בזהה למצב שקדם להקמת החברה, כך גם עתה - נישום פלוני עדיין הוא זה שמנהל בפועל את עסקו. עם זאת, במישור המס השיגה הקמת החברה תוצאה שונה מבעבר. למשל, היקף הביטוח הלאומי בו חויב הנישום עד עתה כעצמאי, הצטמצם עתה למשכורתו בלבד כשכיר, בעוד הכנסותיו מדיבידנד שאינן עולות על השכר במשך השנה לא חוייבו בביטוח כאמור.

⁶⁹ אין לטעות - "חיסכון במס" אינו הוראת "חסך מס". בנוסף, יש להבחין בין חיסכון במס (Tax Saving) למס על חסכונות (Savings Tax).

בשונה מתכנון מס, הרי שבחיסכון מס, בחירת הנישום בין האופציות השונות מביאה לא רק לתוצאה שונה במישור המס אלא גם לתוצאה שונה במישור הפעולה⁷⁰.

כדוגמה לכך ניתן להציג את שני המקרים הבאים:

מקרה ראשון: אזרח הנמנע מקניית סיגריות. במקרה זה לא נראה באותו אדם כמי שמבצע "הימנעות ממס", על מנת להימנע ממסים המוטלים על סיגריות.

מקרה שני: אזרח המעדיף רכישת מוצר A כחול לבן, עליו מוטל מס בשיעור נמוך, על-פני מוצר דומה B המיוצר בחו"ל, עליו מוטל מס בשיעור גבוה.

בשני המקרים תוצאת פעולתו של הנישום שונה. במקרה הראשון אין הוא מעשן סיגריות, ובמקרה השני הוא הפך לבעליו של מוצר A ולא של מוצר B. ואומנם גם במישור המס תוצאת פעולת הנישום שונה.

יוצא אפוא שבחיסכון מס המטרה המושגת על ידי הנישום תוך בחירה באופציה האחת, אינה זהה למטרה אותה היה משיג לו היה בוחר באופציה האחרת. לכן, חיסכון מס יש לראות כפעולת "ויתור". הנישום מוותר על השגת מטרה כלשהי ואין הוא עוסק בתכנון מס⁷¹.

עם זאת, נציין כי לא תמיד נשמרת על ידי בית המשפט ההבחנה המושגית, בין שני מונחים אלו. אך מכל מקום, דומה כי ניכרת השמירה על הרעיון העומד מאחורי הבחנה זו ועל ההבנה שחיסכון מס אינו נתפס ברשתם של הכלים האנטי תכנוניים.

דוגמה לכך ניתן לראות בדבריו של השופט הגין בעניין **תו-אור**⁷²:

"ויתור על תשלום ריבית על הלוואת בעלים בשנת מס 1982 הינו אכן תכנון מס מובהק - תכנון המיועד להשיג את ההטבה אשר אותו חוק מעניק. אולם, לא כל תכנון מס הינו, כפי שסעיף 86 מכנה, "עסקה המיועדת להימנעות ממס או להפחתת מס". נישום הנהנה מהטבה שהמחוקק מעניק אינו נמנע

⁷⁰ פעמים רבות השאיר המחוקק מרחבי חיים מסוימים בהם אין הסדרי מיסוי, ולעיתים אף קיימים במכון הסדרים המאפשרים מיסוי בשיעור נמוך. הסדרים אלו משמשים, בדרך כלל, את השלטון על מנת לכוון את התנהגות אזרחיו, באופן שיפעלו בדרך מסוימת ולא בדרך אחרת. כך לכל דרך בה ייבחר האזרח לפעול תהיה תוצאה שונה במישור הפעולה, וכן תוצאה שונה במישור המס. דוגמה לכך ניתן למצוא בהקלות במס המוענקות לתושבי אזורי הספר או פטור ממע"מ הניתן לתושבי אילת.

⁷¹ השו גליקסברג, 28; להגדרה שונה, רחבה יותר, ראו: International Fiscal Association, "Tax Avoidance/Tax Evasion" 68a LXVIIIa CDFI (1983) (Venice, 1983), 20.

היו גם שהבחינו בין החיסכון במס לתכנון המס באמצעות השימוש במונחים אחרים. כך היא למשל, ההבחנה בין Objective Tax Avoidance ובין Subjective Tax Avoidance, כאשר המונח הראשון משמעו חיסכון במס ואילו השני משמעו תכנון המס. ראו:

B. Bracewell-Milnes, "The Economics of International Tax Avoidance - Political Power versus Economic Law" (4th International Series of the Rotterdam Institute for Fiscal Studies, Erasmus University Rotterdam, Kluwer 1980), 13.

⁷² עמ"ה 45/85 חב-אור בע"מ נ' פשמי"ג, מיסים 3/ג-ה-46, עמ"ה-48-ה-49.

ממס ואינו מפחית מס. כאשר המחוקק מעניק בידעין, ובכוונה, הטבה על-פי תנאים מוגדרים, הרי זה רצונו כי הנישום ייחנה מההטבה, אם הוא יתאים עסקיו לאותם התנאים, ואם העסקה האמיתית אכן מתאימה לאותם התנאים. ולפיכך, פעולה שהנישום עשה למען יזכה בהטבה ממס שהמחוקק רצה להעניק אינה פעולה המיוועדת להימנעות ממס. הנישום אינו אלא מקיים את התנאים שהמחוקק התנה כדי להיות כשיר לקבל את ההטבה. אם, למשל, החוק מעניק הטבה במס למי שמעביר את מפעלו לאזור פלוני, אין לראות כמלאכותי או כעקיפת מס כאשר הנישום מעביר את מפעלו לאותו אזור, אך ורק מהטעם להכשיר עצמו לזכות באותה הטבה. אינו דומה תכנון בדרך האמורה למען יזכה בהטבה שהמחוקק מעניק, לתכנון עסקה למען נצל פרצה בחוק, או למען קבל הטבה שהמחוקק כלל לא התכוון להעניקה לגבי העסקה האמיתית אשר תוכננה למען השיג אותה הטבה." (ההדגשות הוספו)

חזר על כך גם השופט ד"ר בין בעניין סנילביץ⁷³:

"בזמן הדיון עלה בדעתי ספק אם פעולה פיזית להבדיל מפעולה ב"עולם הנורמות" יכולה להיחשב כמלאכותית ... אך בסופו של דבר הוסרו ספקותיי והגעתי למסקנה שהתשובה לשאלה זו היא בחיוב, אלא הייתי מסייג זאת בכך שפעולה פיזית לעולם לא תיחשב כמלאכותית גם אם נעשתה במטרה יחידה לזכות בפטור או בהפחתת מס, מקום שהפעולה מגשימה את מטרת המחוקק במתן הפטור או ההקלה. נניח למשל שהמחוקק מקנה הקלה או פטור ממס למי שמתגורר בישוב ספר וזאת במטרה להביא לכך שתושבים רבים יגורו ליד הגבול ויעבו את מערך האוכלוסייה באזור זה, הרי אין זה מעלה או מוריד לעניין הזכות לאותה הקלה או פטור שהנישום עובר לגור בישוב הספר הלכה למעשה שלא מתוך מניע פטרוטי ולא במטרה לחזק את הישוב, אלא מתוך מניע אחד ויחיד: לזכות בפטור או בהקלה מהמס. במקרה כזה אין לראות פעולתו זו כמלאכותית." (ההדגשה הוספה)

3.3 הימנעות ממס (Tax Avoidance) והשתמטות ממס (Tax Evasion)

דומה כי ההבחנה בין הימנעות ממס להשתמטות ממס הינה למעשה קו הגבול בין תכנון מס ובין האחריות הפלילית. אך בשונה מההבחנה שערכנו לעיל⁷⁴, בין תכנון מס לחיסכון מס, נראה שהבחנה זו בין הימנעות ממס להשתמטות ממס אינה כה פשוטה.

עמד על כך הנשיא (כתוארו אז) יצחק כהן בעניין בראונר⁷⁵, בקובעו כהאי לי שנא⁷⁶:

⁷³ ע"ש 5072/98 סנילביץ ואח' נ' מנהל מס רכוש חיפה, מיסים יג/ה-256, עמ' ה-264.

⁷⁴ לדיון בהבחנה בין תכנון מס לחיסכון מס, ראו לעיל, פסקה 3.2.

"כידוע, הגבול בין השתמטות ממס (Tax Evasion) ובין הימנעות או התחמקות ממס (Tax Avoidance) לעתים איננו ברור."

כל הניסיונות לצייר קו גבול ברור המבדיל בין הימנעות להשתמטות ממס בהתאם למהותן, עלו בתוהו. יתרה מזאת, השימוש הנפוץ במונחים השתמטות ממס (Tax Evasion) והימנעות ממס (Tax Avoidance), אינו מסייע בתחמת גבולות הלגיטימיות של תכנון המס. יש אף הסבורים שהשימוש במושגים אלו אינו אלא קריאת שם בעלמא אשר אין בה בכדי ליצור הבדל בתוכנם של שני המונחים⁷⁷.

עמד על כך גם השופט אנגלרד בעניין פרומדיקו⁷⁸:

"היה מקובל לתחום את גבול הלגיטימיות באמצעות ההבחנה - שמונחה נלקחו מן המסורת האנגלו-אמריקאית - בין השתמטות או התחמקות ממס (Tax Evasion) ובין הימנעות ממס (Tax Avoidance). אולם, כפי שמציין פרופ' גליקסברג, כל הניסיונות לתת תוכן להבחנה זו לא צלחו" (ההדגשה הוספה)

לנוכח זאת, הציע פרופ' גליקסברג בספרו⁷⁹ לחזור להבחנה הקלאסית בין ה"מותר" ל"אסור", על ידי אימוץ מחדש של "מבחן חוקיות האמצעים". במילים אחרות, חוקיותו של תכנון מס שהתבצע על ידי הנישום תיבחן בהתאם לדין הפלילי⁸⁰.

ובלשונו⁸¹:

"לדעתנו, יש לחזור לגישה הקלאסית שאימצה את מבחן חוקיות האמצעים כאשר החוקיות נבחנת על-פי הדין הפלילי. ההימנעות ממס, אם כן, מהווה מושג שיורי מה שאינו בגדר עבירה פלילית, הרי הוא הימנעות ממס" (ההדגשה הוספה)

המחבר ערך ניתוח מקיף בנוגע לשאלת התייחסות שבין הימנעות ממס ובין השתמטות ממס בראי עיקרון חוקיות האמצעים. מסקנתו היא, כי קיום הנורמות האנטי תכנוניות, שנפקותן ליצור סיווג מחדש של עיסקה, יוצר שני סוגים של הימנעות ממס⁸². הסוג הראשון, שאפשר לכנותו "הימנעות לגיטימית ממס", כולל תכנוני מס אשר הנורמות האנטי תכנוניות אינן חלות עליהם; כלומר, המתכנן מצליח להקטין את חבות המס על-פי התכנון. הסוג השני, הם תכנוני מס הנתפסים על ידי הנורמות האנטי תכנוניות וכתוצאה מכך העיסקה מסווגת מחדש על ידי שלטונות המס. הסיווג החדש מסכל את מטרת התכנון, אך נפקותו מצטמצמת

⁷⁵ עניין בראונר, (לעיל, הערה 26).

⁷⁶ שם, 202.

⁷⁷ ראו גליקסברג, פסקה 2.2.

⁷⁸ עניין פרומדיקו, (לעיל, הערה 4), 81.

⁷⁹ גליקסברג, פסקה 70.

⁸⁰ ראו גם עניין פרומדיקו, (לעיל, הערה 4), 80-85.

⁸¹ גליקסברג, פסקה 70.

⁸² על מושג "הסיווג מחדש" להבדיל מ"סיווג שונה", ראו להלן, פרק 5. וראו גם אצל גליקסברג, 19-6; וכן אהרון יורן, "סיווג שונה של עסקה לצורך מס", משפטים כ' (תש"ן) 43 (להלן: "יורן").

למישור האזרחי בלבד. הנובע מכך הוא כי על מתכנן המס מוטלת חבות במס, אך אין הוא עבר עבירה פלילית.

לשם ההמחשה של בעיית היחס בין המישור האזרחי ובין המישור הפלילי משתמש המחבר בדוגמה הבאה⁸³:

"נניח כי ראובן באמצעות עסקה מלאכותית מעביר הכנסה ממנו אל חברו שמעון. ראובן לא מדווח על הכנסה זו בדוח למינהל המס על אף ידיעתו המלאה בדבר קיומם של יסודות עילות הסיווג מחדש בעסקה וסמכות פקיד השומה להתעלם מן העסקה. לימים הפעיל פקיד השומה את סמכותו לפי סעיף 86 לפקודה, התעלם מהעסקה וייחס את ההכנסות לראובן. בנסיבות אלה ניצבת סדרת שאלות: האם ראובן השמיט הכנסה כלשהיא (סעיפים 217 ו-220(1) לפקודה)? האם בפנינו רישום הכנסה בחסר או מסירה של ידיעה לא נכונה (סעיף 217 לפקודה), או שמא אספקת אינפורמציה כוזבת או אולי שימוש במרמה, עורמה או תחבולה (סעיפים 220(2), (3), (4) ו-5) לפקודה)? על מנת לענות על שאלות אלה מן הראוי לבחון עבירות אלה בהתאם למושכלות היסוד בדיני העונשין".

מסקנתו של המחבר היא⁸⁴:

"נקודת המוצא בקביעת הפרשנות הראוייה שיש לתן להוראות פליליות אלה וכן לשאלת איתור קיומה של החובה נעוצה בשיקולי מדיניות הנגזרים מעקרון החוקיות. עקרון זה מחייב מדיניות שלפיה אין להפליל נישום שדיווח על הכנסותיו בהתאם להוראות המס ה"רגילות", בין אם ידע ובין אם לא ידע על מלאכותיות העסקה, משום שבעת עריכת הד"ח עדיין לא נקבע על ידי מינהל המס כי יש להתעלם מהעסקה לצורכי מס. יש לראות בקביעת מינהל המס כי העסקה מלאכותית קביעה קונסטטיטטיבית ולא דקלרטיבית גרידא. ניתן היה לייחס לה אופי דקלרטיבי אם היה נקבע בסעיף המתאים, באופן קטיגורי ונחרץ, כי עסקה מלאכותית בטלה לצורכי מס. המחוקק לא הלך בדרך זו והיתלה את ההתעלמות מהעסקה בהפעלת סמכות מינהלית שבשיקול הדעת. לפי עקרון החוקיות, מהיבטיו הפליליים, אין לתלות את פליליותו של מעשה או מחדל בעבירת התנהגות בקיומו של אירוע עתידי, כאשר בעת ביצוע המעשה או המחדל ההתנהגות משוללת כל יסוד פלילי. אשר על כן, אין על הנישום חובה לדווח לרשויות המס על הכנסותיו בעת עריכת הדוח בהתאם לסיווג אשר אולי יקבע מאוחר יותר על ידי מינהל המס. יש להדגיש כי הסמכות המינהלית המצויה בידי מינהל המס היא סמכות שבשיקול הדעת. לכן, למרות שהעסקה למשל, מלאכותית, מינהל המס עשוי שלא להתעלם מהעסקה. על מרחב שיקול הדעת ועל ההשלכות הנובעות מכך נדון בהרחבה בהמשך. לצורך דיונונו די אם נדגיש, כי הכפפת ההתעלמות

⁸³ שם, 74.

⁸⁴ שם, 75.

מהעסקה לשיקול דעת מינהלי אף על-פי שנתקיימו עילות הסיווג מחדש יוצרת חוסר וודאות ביחס להפעלת הסמכות ולפליליות ההתנהגות המוכרעת בעקבות הפעלת הסמכות האמורה.

והוא ממשיך ואומר⁸⁵:

"עד כה עסקנו בעיקר בפרשנות העבירות העוסקות בדיווח למינהל המס, אולם העקרונות שצוינו שם כוחם יפה גם ביחס לסוג העבירות המתייחסות לעסקאות גופן. כך, למשל, אנו גורסים כי סעיף 220(5) לפקודה העוסק בשימוש ב"מרמה ערמה או תחבולה" אינו חל על עסקאות הנגועות בעילות הסיווג מחדש."

מעניין כי המחבר מציג תפיסה אפשרית שונה, התומכת בשימוש ביסוד הנפשי של העבירות הפיסקליות, להגשמת המדיניות האנטי תכנונית, וזאת בניגוד לעמדתו הנזכרת לעיל, התומכת בשימוש ביסוד ההתנהגותי בלבד להשגת אותה מטרה⁸⁶. כן דן המחבר בגישת ביניים, המבדילה בין עבירות הדיווח ובין העבירות של ביצוע העסקאות⁸⁷. עם זאת, המחבר דבק בעמדתו כי עיקרון החוקיות, על גיוונו הפיסקליים והפליליים, מחייב אי הפללת ההתנהגויות השונות בתחום ההימנעות הבלתי לגיטימית, גם אם הנישום היה מודע לאי הלגיטימיות של עסקאותיו. וכה הוא אומר⁸⁸:

"התפיסה השונה מתעלמת לחלוטין מעקרון החוקיות, העומד בבסיס עמדתנו, שהרי הכרעתה בדבר פליליות ההתנהגות על סמך היסוד הנפשי בלבד משותפת היא לכל אירועי המס בהם הנישום טועה בקיומו של החיוב במס באופן השולל את פליליות מעשהו."

גישה דומה, בדבר שלילת הפליליות של עסקה שסווגה מחדש בשל עיקרון החוקיות, הביע פרופ' ירון במאמרו.

וכך הוא אומר⁸⁹:

"יתירה מכך: מקום שצד פעל על-פי הצורה שנתן לעסקתו ורק על-פי סעיף התעלמות כללי שונתה חבות המס, יהיה קשה להדוף את טענתו כי העובדות שלפיהן יש לשפוט אותו בפלילים הן אלו שנוצרו בעולם המשפט. הווה אומר: "המעשה הפלילי" או ה-actus reus של הנישום הוא לפי הצורה המשפטית של העסקה שעשה. לפי גישה זו, אין הנישום עובר עבירות פליליות שחלק מה-actus reus שלהן הוא התנהגות על-פי סיווג שונה... סיווג מחדש של ה-actus reus בשל היות העסקה מלאכותית פסול על-פי עקרון החוקיות, הקובע שאין ליצור עבירות פליליות על ידי קונסטרוקציה או

⁸⁵ שם, 77.

⁸⁶ שם, 78-79.

⁸⁷ שם, 82-83.

⁸⁸ שם, 79.

⁸⁹ ירון, לעיל, הערה 82, 65-66.

היקש. ניטול, למשל, עבירה של אי-דיווח על הכנסות רגילות ונבחן אם ניתן להרשיע בעבירה נישום שדיווח על רווח-הון מהעסקה. והיה אם התוצאה בסכסוך-המס האזרחי בין הנישום לשלטונות-המס תהיה שהעסקה האמיתית יצרה הכנסה רגילה, נתקיים ה- actus reus. קיום "המעשה הפלילי" נבחן לאור העובדות האמיתיות ולא לפי העובדות המוצגות. לעומת זאת, אם בסכסוך האזרחי נקבע שהעסקה האמיתית יצרה רווח-הון, אלא שהיתה זו "עסקה מלאכותית" - לא נתקיים ה- actus reus. השוני בין שני המצבים הוא לגבי עבירות שה"מחשבה הפלילית" (mens rea) הדרושה לשם התהוותן מתקיימת בנישום. כשגם ה- mens rea אינה קיימת, תהיה התוצאה זהה. ... אם מדובר בעבירה מוחלטת או עבירה שהמחשבה הפלילית הנדרשת בה נתקיימה בנישום הוא יורשע אם מדובר ב"סיווג שונה" ויזוכה אם מדובר ב"עסקה מלאכותית".

גישתם זו של הפרופסורים גליקסברג ויורן, המושתתת על עיקרון החוקיות, נתקבלה אפוא גם על ידי בית המשפט העליון בעניין **פרומדיקו**⁹⁰. בית המשפט פסק כי סיווג מחדש של עיסקה על ידי שלטונות המס בשל היות העיסקה שהציג הנישום מלאכותית, אין בה כדי ליצור רכיב פלילי חדש של התנהגות (Actus Reus) לעניין סעיף 220 לפקודה; זאת לאור עיקרון החוקיות (המטיל ענישה רק מקום שקיים חוק ידוע מראש), שכן כידוע אין ליצור עבירות פליליות על ידי קונסטרוקציה או היקש.

דומה כי עמדת רשויות המס, כפי שהיא באה לידי ביטוי בחב"ק, אף היא תואמת לגישה דלעיל ולפיה רק הפחתת מס הנוגדת מפורשות את החוק תיחשב להשתמטות ממס העשויה להוות עבירה פלילית. וכך נכתב שם⁹¹:

"הימנעות ממס - היא הפחתת מס בלתי נאותה אף אם ההפחתה אינה בניגוד להוראה בדין. לעומת זאת, השתמטות ממס היא הפחתת מס בצורה הנוגדת את ההוראות המפורשות שבחוק. לכן, השתמטות ממס מהווה עבירה פלילית, אך גם ניתן להתעלם ממנה לפי סעיף 86."

אם כך, יוצא שעלינו להבחין בין שלושה מצבים, כדלהלן:

1. **השתמטות ממס** - תכנון מס הנופל לרשתו של הדין הפלילי; תכנון מעין זה צפוי להיות בטל מעיקרו;
2. **הימנעות לגיטימית ממס** - תכנון מס שאינו עבירה פלילית, והנורמות האנטי תכנוניות, דוקטרינות או הוראות חוק, אינן חלות עליו; עיסקה זו לא תסווג מחדש;
3. **הימנעות שאינה לגיטימית ממס** - תכנון מס שאינו עבירה פלילית, אך אף-על-פי כן הוא נתפס ברשתן של הנורמות, ההוראות והדוקטרינות האנטי תכנוניות. הוראות נורמות ודוקטרינות אלו משפיעות במישור האזרחי בלבד. עיסקה שנעשתה בדרך זו צפויה להיות מסווגת מחדש.

⁹⁰ עניין **פרומדיקו**, (לעיל, הערה 4), 132.

⁹¹ חב"ק מס הכנסה, ד-78.

אמנות מס, כרך ב': אלתר, כליף, בר אור, ליבוביץ

כפועל יוצא מהבחנה זו, יש להבין שנפקותו של ההבדל בין הימנעות לגיטימית ממס לזו שאינה לגיטימית אינה שייכת כלל למישור הפלילי, אלא רק לזה האזרחי. הנפקות שבהבדל זה נעוצה בשאלה האם תסווג העיסקה הנדונה מחדש, אם לאו. על נושא זה עוד נעמוד בדיוננו להלן⁹².

⁹² ראו להלן, פרק 5, פסקה 5.7.